

NORGES VASSDRAGS- OG ENERGIDIREKTORAT (NVE)
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

202404842
Deres ref: 202311118
Vår ref: 2026/15386
Dato: 05.03.2026

Mattilsynets uttalelse til høring av søknad om konsesjon for Årliåna kraftverk- og Kleivebekken småkraftverk – Kvinesdal kommune

Vi viser til mottatt høring av søknad om konsesjon datert 19.1.2026.

Mattilsynets rolle

Mattilsynet er statlig sektormyndighet for områdene planter, helse og velferd hos fisk og dyr, mat og drikkevann. Som høringsinstans skal vi bidra til å ivareta nasjonale og regionale interesser innenfor våre forvaltningsområder.

Oppsummering av uttalelsen og våre forventninger

Vi ber om at videre utredninger for Årliåna krafverk og Kleivebekken småkraftverk omhandler:

- kartlegging av om vannforsyningen til bebyggelsen i områdene kan bli berørt i anleggs- eller driftsfasen for kraftverkene
- minstevannføring for å ivareta eventuelle drikkevannsforsyninger
- hvilken effekt tiltaket vil ha på villfisk under anleggsfasen ved sprengning, mudring og annet arbeid, og i driftsfasen
- avbøtende tiltak og sikre tilstrekkelig minstevannføring for villfisk
- kartlegging av eventuelle planteskadegjørere og floghavre
- utarbeiding av bestemmelser som hindrer spredning av planteskadegjørere og floghavre dersom jorda inneholder planteskadegjørere

Bakgrunn for saken

NVE har mottatt søknader fra Småkraft AS og Kleivebekken Kraft AS om tillatelser til bygging av henholdsvis Årliåna kraftverk og Kleivebekken småkraftverk. Søknadene som nå er på høring behandles samtidig av NVE, og den samlede belastningen for områdene vurderes.

Mattilsynets vurderinger

Drikkevannsforsyning

Mattilsynet forvalter [drikkevannsforskriften](#). I planarbeid skal vi bidra til å sikre at drikkevannskilder og ledningsnett ikke utsettes for skade eller forurensning, og at vannforsyningen har nødvendig kvalitet, kapasitet og leveringssikkerhet. Dette er sentralt for å ivareta befolkningens tilgang til nok og trygt drikkevann.

I konsesjonssøknaden til Årliåna kraftverk kapittel 1.3.3 står det at det er en brønn i tiltaksområdet som forsyner to helårsboliger med drikkevann. Det er et premiss at denne vannforsyningen ikke skal forringes i anleggs- eller driftsfasen. I tiltaksområdet er det mer enn to boliger hvor dokumentasjonen ikke viser hvordan vannforsyningen er.

I kapittel 3.1.9 står det at ingen registrerte grunnvannsoppkommer eller grunnvannsborehull i området kan bli påvirket av tiltaket. Risikoen for påvirkning på drikkevannskilder og ferskvannsressurser vurderes derfor som minimal. Tiltaket forventes ikke å ha noen negative konsekvenser for eksisterende vannkvalitet eller vannforsyning i området.

I kapittel 3.3 og 3.10 i konsesjonssøknaden for Kleivebekken småkraftverk er det beskrevet at det er registrert tre brønner i tiltaksområdet i GRANADA, og at kraftverket ikke vil påvirke brønnene. Det står at vannkvaliteten i elva i perioder kan bli tilslammet under anleggsarbeidet.

Mattilsynet har ikke nødvendigvis en fullstendig oversikt over alle private vannforsyningssystem. Brønner og vannforsyningssystem trenger ikke være registrert i databaser. Privat vannforsyning kan benytte overflatevann eller grunnvannsbrønner som råvannkilde. En eller flere helårs- eller fritidsboliger kan være knyttet til disse vannforsyningssystemene.

Det må kartlegges om vannforsyning til eksisterende bebyggelse kan bli berørt i forbindelse med tiltaket. Drikkevannsledninger må også kartlegges for å vurdere om gjennomføringen av tiltaket kan komme i konflikt med disse.

I anleggsfasen vil det ved gravearbeider være størst risiko for forurensende avrenning til råvannskildene. Dette gjelder fra innledende fjerning av vegetasjon, fjerning og tilføring av

masser og frem til ferdigstillelse. Det vil derfor være avgjørende å sikre at anleggsgjennomføringen ikke medfører forurensning som påvirker vannkvaliteten og/eller kapasiteten på vannforsyningen negativt.

Fiskehelse og fiskevelferd

Mattilsynet har forvaltningsansvar for å ivareta god velferd hos fisk og tinfotkreps og fremme god helse hos akvakulturdyr og andre akvatiske dyr. jf. [Forskrift om dyrehelse](#) og [Forskrift om drift av akvakulturanlegg](#).

I kapittel 4.5 av konsesjonssøknaden for Årliåna kraftverk vurderes konsekvensen av tiltaket som noe negativ for fisk og virvelløse dyr. Det er i dag lagt opp til en minstevannføring litt høyere enn alminnelig lavvannføring.

I rapport om konsekvenser for naturmangfoldet kapittel 4.3 for Kleivebekken småkraft står det at elven vurderes til ikke å ha noen særlig verdi for fisk og virvelløse dyr. Minstevannføring for prosjektet tilsvarer alminnelig lavvannsføring for vassdraget.

Mattilsynet fremhever at det er en særlig plikt til å være aktsom for å forebygge og hindre risiko for spredning av smittsomme sykdommer til dyr, inkludert akvatiske dyr. Dyrevelferdsloven sier at dyr, inkludert akvatiske dyr, skal behandles godt og beskyttes mot fare for unødige påkjenninger og belastninger.

Generelt så vil Mattilsynet påpeke at det må stille krav til entreprenører og andre relevante virksomheter om vask og desinfeksjon av anleggsmaskiner og annet utstyr før det blir brukt i og nære vassdrag og fjorder.

Under anleggsfasen kan avrenning fra anleggsvann eller utslipp av kjemikalier og olje fra maskiner oppstå. Entreprenøren må sikre at det blir gjennomført nødvendige tiltak for å hindre skade. Partikler og kjemikalier kan påvirke fisk negativt. Store mengder partikler kan blant annet irritere gjellene på fisk, noe som øker slimproduksjonen. Mye slim på gjellene reduserer fiskens evne til å ta opp oksygen, noe som fører til dårlig fiskevelferd. Både sprenging og partikler fra sprenging og steinmasser har en svært negativ effekt på fisk.

Tiltakshaver må gjøre en vurdering av hvilken effekt tiltaket vil kunne ha på villfisk under anleggsfasen ved sprenging, mudring og annet arbeid, og i driftsfasen. Avbøtende tiltak og tilstrekkelig minstevannføring bør foreslås.

Plantehelse

Mattilsynet forvalter [plantehelseforskriften](#). Mattilsynets ansvarsområde innenfor plantehelse er å forhindre spredning av planteskadegjørere som kan ha alvorlige samfunnsøkonomiske konsekvenser.

I søknad om konsesjon for Årliåna kraftverk står det i kapittel 5.9.1 at det er begrenset med jordbruk i tiltaksområdet, og i konsesjonssøknad for Kleivebekken småkraftverk går det ikke frem om det er jordbruk i området.

Alle som er ansvarlige for eller utfører bygge- og anleggsvirksomhet, har ansvar for å hindre spredning av alvorlige planteskadegjørere fra en eiendom.

Flytting av jord innebærer en risiko for spredning av planteskadegjørere og ugress. I plandokumentene er fremmede arter omtalt, men vi understreker at planteskadegjørere ikke er fremmede arter. Det er viktig at anleggsvirksomhet som utbygging av veier, jernbanelinjer, bolig- og industriområder, skjer uten at alvorlige skadegjørere spres til nye områder.

Planteskadegjørere kan spres ved flytting av jordmasser, og med rester av jord, planter og frø på maskiner og utstyr. Noen av disse kan ha store negative konsekvenser for eiendommene jorda flyttes til. Faren for å spre planteskadegjørere og ugress er størst fra dyrket mark. I sjeldne tilfeller kan det forekomme alvorlige planteskadegjørere på gjengrodde arealer, i skog og i private hager.

Kommuner, entreprenører og andre som er ansvarlige for anleggsarbeid og flytting av jord, må allerede i planleggingsfasen gjøre en vurdering av om aktiviteten kan innebære fare for å spre nærmere spesifiserte planteskadegjørere og ugresset floghavre. De ansvarlige må gjøre denne vurderingen før de starter arbeidet med å grave, transportere, deponere og tilføre jord til nye områder.

Dere finner informasjon om dette temaet her:

[Hvordan unngå å spre planteskadegjørere og ugras ved anleggsarbeid og flytting av jord](#) |

[Mattilsynet](#)

Med hilsen
Mattilsynet, tilsynet

Eli Marie Thompson
seniorinspektør

Jorunn Aasgaard Grini
avdelingsleder

Dokumentet er godkjent elektronisk / This document has been electronically approved

Kopi til:
STATSFORVALTEREN I AGDER